

DOI: 10.30840/2413-7065.4(69).2018.154412

ДАЙДЖЕСТ НОВИН

Вересневі українознавчі студії

27 вересня 2018 р. на базі спеціалізованої школи I–III ступенів з поглибленим вивченням української мови та літератури № 273 м. Києва, що розташована на мальовничій вулиці Набережно-Корчуватській поблизу заповідника «Жуків

острів», відбувся науково-методичний захід на тему «Упровадження компетентнісного підходу у викладанні українознавства відповідно до основних вимог Закону України «Про освіту» й концепції «Нова українська школа»».

Вересневі українознавчі студії відбулися у рамках співпраці Науково-дослідного інституту українознавства з Управлінням освіти Голосіївської районної в місті Києві державної адміністрації (договір про співробітництво від 24 січня 2017 р. № 24) для методистів районного науково-методичного центру та вчителів українознавства закладів загальної середньої освіти Голосіївського району.

Модератором заходу виступила голова методичного об'єднання вчителів українознавства Голосіївського району Тетяна Семенівна Лавренчук, яка в цьому році брала участь як член журі у Міжнародному конкурсі з українознавства для вчителів України та української діаспори «Українознавчі пріоритети навчально-виховного процесу», що

проводив Науково-дослідний інститут українознавства з 15 жовтня 2017 р. по 15 лютого 2018 р.

Метою проведення вересневих українознавчих студій є надання методичних рекомендацій щодо викладання українознавства в закладах загальної середньої освіти у 2018/2019 навчальному році, яке передбачає впровадження компетентнісного підходу у викладанні українознавства, врахування міжпредметних зв'язків, формування цілісної системи знань і уявлень про українознавство як інтегровану науку.

За програмою заходу на початку виступила методист районного науково-методичного центру Управління освіти Голосіївської районної в місті Києві державної адміністрації Світлана Віталіївна Кучмара з доповіддю на тему «Українознавство в системі шкільної освіти», в якій висвітлила питання надання методичних рекомендацій щодо викладання українознавства в загальноосвітніх навчальних закладах у 2018–2019

навчальному році відповідно до нового Закону України «Про освіту», що набрав чинності 28 вересня 2017 р., та оновленої у березні 2017 р. концепції «Нова українська школа». Методист звернула увагу на те, що у зв'язку із зміною стандартів освіти, що визначають вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувачів освіти відповідного рівня, мають змінюватися і методологія здійснення освітнього процесу, методи формування предметних і ключових компетентностей учнів на уроках українознавства тощо.

Від НДІУ на українознавчих студіях виступила старший науковий співробітник відділу освітніх технологій та популяризації українознавства, кандидат філософських наук Світлана Миколаївна Бойко з доповіддю на тему «Дослідницька компетентність як інструментальна основа впровадження в освітній процес українознавчих наукових знань». У своїй промові вона наголосила на тому, що науковий характер освіти є одним із принципів освітньої діяльності (стаття 6 «Задачі державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності» п. 1 Закону України «Про освіту»).

Науково-дослідний інститут українознавства шляхом організації і проведення різноманітних науково-освітніх проектів та конкурсів розкриває вагоме значення формування дослідницької компетентності, необхідної для здійснення інноваційної діяльності у сфері українознавчих пошуків, які сприяють збереженню і розвитку українського національного й культурного світу.

Сучасні учні й студенти мають розуміти значення дослідницької компетенції у становленні їх як особистостей та у розвитку України, оскільки саме вони

вже сьогодні мають вчитися робити аналіз соціокультурного, духовного, освітнього, економічного й політичного стану держави, визначати її місце на світовій арені. Система освіти і науки України нині мусить спрямовувати свої зусилля на формування не просто особистості-виконавця, а особистості-професіонала, дослідника, здатного легко адаптуватися до мінливих умов, знаходити вирішення освітніх, соціокультурних, соціально-економічних проблем через володіння дослідницькими вміннями.

Голова методичного об'єднання вчителів українознавства Голосіївського району Тетяна Семенівна Лавренчук висвітлила у своїй промові програмно-методичне забезпечення викладання українознавства у закладах освіти, звернула увагу на основні моменти впровадження українознавчих знань у зміст основних предметів, які викладаються у школі (на прикладі презентаційних матеріалів вчителів-предметників спеціалізованої школи I–III ступенів з поглибленим вивченням української мови та літератури № 273 м. Києва).

Досвідом роботи викладання українознавства в закладах освіти Голосіївського району поділилися ще ряд педагогів.

На завершення вересневих українознавчих студій всіх присутніх директор спеціалізованої школи I–III ступенів з поглибленим вивченням української мови та літератури № 273 м. Києва Віктор Михайлович Калита запросив відвідати виставку творчих робіт учнів початкових класів Нової української школи на тему «Дари осені», що була приурочена до 30-річчя закладу, який був заснований у 1988 р., а саме у рік 1000-ліття спорудження першої школи на Русі.

Відкриття фотовиставки «Військові капелани на фронті московсько-української війни»

Виставку відкрили директор Науково-дослідного інституту українознавства Богдан Галайко та капелан, учасник бойових дій, заступник командира підрозділу військових капеланів по роботі з особовим складом Ігор Скрицький.

Метою виставки є визнання внеску церков України через служіння військових капеланів у зміцнення обороноздатності держави, показ їхніх здобутків у духовній та морально-психологічній підтримці особового складу Збройних сил України, а також висвітлення героїчної сторінки в історії української церкви в добу військових капеланів-добровольців, які несли або продовжують нести душпастирське служіння військовослужбовцям на лінії зіткнення, зростання авторитету церкви, зокрема через цю експозицію, що надзвичайно важливо з огляду на навалу аморальності, яка здійснюється на українське суспільство останнім часом.

У своєму виступі директор НДІУ Богдан Галайко зазначив: «Виставка приурочена до

Дня захисника України. Сьогодні як ніколи важливо підтримувати нашу армію, працювати над її українським наповненням. У наш час тішить те, що до українського війська повертається інститут капеланства. Завдяки українізації війська, трансформації

мислення та підняттю бойового духу вояків впевнений, що Україна переможе у війні з російським агресором».

«Особливістю фотовиставки є те, що світлини не постановочні, а зроблені на лінії зіткнення у Донецькій області під час проведення служіння переважно на фотокамери мобільних телефонів бійцями або іншими капеланами, тобто є доволі рідкісними», – зауважив І. Скрицький.

Військовий капелан Ігор Скрицький проходив службу у Мар'їнці, Первомайському, Пісках, Водяному, Павлополі, Тоненькому, Костянтинівці та ін.

Виставка тривала до 5 грудня 2018 р.

Участь Науково-дослідного інституту українознавства у конференції «Економічний націоналізм»

12–13 жовтня 2018 р. в Івано-Франківську відбулася VIII Всеукраїнська наукова конференція за міжнародною участю «Економічний націоналізм» в рамках теми «Ідеологія українського націоналізму на сучасному етапі розбудови Української держави».

Співorganізаторами конференції виступили: Науково-дослідний інститут українознавства МОН України, Інститут наукових студій націоналізму ВО «Свобода», Недержавний аналітичний центр «Українські студії стратегічних досліджень», Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника, МБУ «Центр національного відродження ім. Степана Бандери», Інститут суспільних досліджень та ГО «Поступовий гурт франківців».

Цьогоріч на конференцію приїхали 46 науковців із 13 міст України, а також із Мінська (Білорусь) та міста Бжозув (Польща). Варто зазначити, що це вже восьма конференція (починаючи з 2006 р.). За всі роки у конференції взяли участь 429 учасників. До того ж це представники практично усіх областей України, зокрема анексованого Криму, а також семи країн світу – Японії, Білорусі, Польщі та ін.

Пленарне засідання вів директор Науково-дослідного інституту українознавства Богдан Галайко.

На конференції Науково-дослідний інститут українознавства представляли: завідувач відділу історичних студій д.і.н.

П. Гай-Нижник, провідний науковий співробітник к.і.н. І. Краснодемська, науковий співробітник С. Губський, завідувач відділу освітніх технологій та популяризації українознавства к.філос.н. Т. Бойко.

Як зауважив організатор заходу, науковець, голова Івано-Франківської обласної ради, Олександр Сич, таку тему для цьогорічної конференції обрали не випадково, адже економічна політика є одним із найактуальніших питань у державі.

«Економічний націоналізм – це категорія наукова, а не політична. Економічним націоналізмом називають політику держав, які спрямовують свої дії на захист національної економіки, щоб вона працювала в національних інтересах, а не інтересах транснаціональних чи приватних компаній. Зрозуміло, що в українських умовах, коли економіка працює в інтересах олігархічних груп, коли нас розглядають як сировинний придаток, питання економічного націоналізму вкрай важливе», – переконаний Олександр Сич.

За словами доктора економічних наук, професора з Києва Валентини

Попової, в Україні тема економічного націоналізму майже не досліджена.

Під час пленарних та секційних засідань учасники обговорювали такі теми: економічний націоналізм в ідеології та політиці правих партій і рухів, політика економічного націоналізму в українській історії та в умовах глобалізації, потенціал та перспективи економічного націоналізму в політиці Української держави, зокрема питання теорії та практики українського економічного націоналізму.

Цікавими були і є теми досвіду економічного успіху країн Азії, Фінляндії, Туреччини та економічних реформ країн, які перебувають під владою націоналістів, питання шляхів переорієнтації

структури української промисловості на задоволення потреб нації, реформістського націоналізму. Наводилися статистичні дані про стан інвестицій, галузей економіки, зайнятості населення, зменшення науково-технічних досліджень.

Матеріали роботи конференції представлені у збірнику.

Під час заходу були нагороджені ювілейною відзнакою Івано-Франківської обласної ради «100-річчя ЗУНР» доктор історичних наук, завідувач відділу історичних студій НДІУ Павло Гай-Нижник та доктор політичних наук, професор Тернопільського національного економічного університету Микола Лазарович за вагомий внесок у висвітлення історії ЗУНР.

Всеукраїнський національно-патріотичний фестиваль «Карпатська Україна – 2018»

Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України спільно з ГО «Голосіївська криївка», Історичним клубом «Чин Карпатської України», Українським інститутом національної пам'яті за підтримки Міністерства молоді та спорту України у рамках відзначень 100-літнього ювілею Української національної революції 1917–1921 рр., 80-річчя проголошення української автономії у складі Чехословаччини та 80-річчя створення Організації Народної Оборони «Карпатська Січ» з 26 по 28 жовтня 2018 року у м. Ужгороді Закарпатської області провели Всеукраїнський

національно-патріотичний фестиваль «Карпатська Україна – 2018».

Захід відбувся відповідно до наказу Мінмолодьспорту від 12.06.2018 № 2711 «Про затвердження переліку проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами

громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2018 році» та п. 3.9 календарного плану надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства на реалізацію проектів, заходів національно-патріотичного виховання на 2018 рік, затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 21.06 2018 № 2902 (зі змінами).

У рамках відзначень було проведено низку наукових, просвітницьких та мистецьких заходів з метою поширення інформації про цей етап відродження українського державотворення та вшанування українських героїв, які стали на захист рідної землі, зокрема, це: публічні лекції в навчальних закладах міста, меморіальна виставка світлин загиблих учасників московсько-української війни, презентація національно-патріотичної літератури, показ фільмів, виставка сучасної зброї, виступи кобзарів і лірників, майстер-клас поводження зі зброєю, марш Героїв центральними вулицями, театралізоване дійство «Історія слави українського війська від княжих часів до сьогодення», концерт відомих артистів, молебень та вшанування Героїв Карпатської України у церквах Ужгорода, на Меморіальному кладовищі січовиків Карпатської України на Верецькому перевалі (покладання квітів, концерт-реквієм).

У заходах фестивалю брали участь відомі науковці та громадські діячі: Роман Офіцинський, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Ужгородського національного університету, Костянтин Куцов, аспірант кафедри історії України Ужгородського національного університету, магістр історії, Володимир Піпаш, кандидат історичних наук, голова Закарпатського

обласного об'єднання товариства «Прогресивіта» імені Тараса Шевченка, Михайло Джада, громадсько-політичний діяч, голова братства вояків Карпатської Січі, Олег Мельник, краєзнавець, громадський діяч м. Хуст та інші.

Історичну частину фестивалю модерував директор Науково-дослідного інституту українознавства, кандидат історичних наук Богдан Галайко. Під час диспуту з учасниками фестивалю на тему «Історія збройної боротьби за українську державність: 80-річчя Організації народної оборони «Карпатська Січ» та героїка Карпатської України» обговорювалися цікаві сюжети з історії Карпатської України, творення уряду та діяльності Карпатської Січі. «Саме проголошення української автономії, а згодом незалежності на Закарпатті у 1938–1939 рр. було важливим етапом українського державотворення. Реальний опір у боротьбі за свободу з диктаторським режимом – самотужки, а не в межах міжнародних коаліцій – чинили у ті роки лише Фінляндія та Карпатська Україна. Для закарпатців період існування Карпатської України став часом творення національної ідентичності, завершився своєрідний перехід у свідомості – від підкарпатських русинів до закарпатських українців. У 2014 році супроти України розпочалася відкрита російська агресія, яка триває і нині. Як і 80 років тому, вороги активно використовують диверсії, інформаційний простір, застосовують різноманітні маніпуляції, фальшування історичних подій тощо. Тому сьогодні маємо глибше цікавитися нашою історією, пам'ятати славні сторінки українського минулого та належно вшановувати героїчний чин попередників», – зазначив Богдан Галайко.

Всеукраїнська науково-практична конференція «Боротьба з російським імперіалізмом: минуле і сьогодення»

21 листопада 2018 р. у м. Рівному відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Боротьба з російським імперіалізмом: минуле і сьогодення», присвячена 75-річчю створення Антибільшовицького блоку народів.

З наближенням фронту, наприкінці листопада 1943 року, з ініціативи українського підпілля (керівництва Організації Українських Націоналістів (р) на Рівненщині відбулася 1-а таємна Конференція поневолених народів Східної Європи і Азії. Для узгодження дій у подальшій спільній боротьбі із московськими окупантами до села Будераж, що на Здолбунівщині, прибули делегати від понад п'ятнадцяти поневолених совами націй. Це був початок створення Антибільшовицького блоку народів.

У рамках Всеукраїнської науково-практичної конференції у Рівненському міському будинку культури відомі науковці, політологи, історики, краєзнавці та політичні аналітики дискутували про те, як все ж таки побороти московський шовінізм та об'єднати у боротьбі нації, що постраждали від нього. Організаторами виступили Український інститут національної пам'яті, Науково-дослідний

інститут українознавства, Рівненська обласна рада. Участь у заході взяли директор Науково-дослідного інституту українознавства Богдан Галайко, экс-віце-спікер Верховної Ради України 7-го скликання Руслан Кошулинський, заступник голови Рівненської обласної ради Олексій Бучинський, регіональний представник Українського інституту національної пам'яті на Волині

Леся Бондарук, з вітальним словом від Стефана Романіва, голови ОУН(б), виступив член Проводу ОУН (р) Віктор Рог.

У своїй доповіді директор НДІУ к.і.н. Богдан Галайко зазначив: «Наші попередники орієнтувалися не лише на західних партнерів, а й на природних союзників на території ворога – ті нації, що були окуповані советським режимом, але прагнули відновити власну національну державність. Слушними є слова з Постанови Конференції 1943 року: «Для швидкої повної перемоги національної революції потрібний один спільний фронт всіх поневолених народів. Тому Конференція вважає необхідним створення спільного Комітету народів Східної Європи і Азії, який буде координувати всі національно-революційні сили тих народів, виробить єдину лінію боротьби зі спільним ворогом, єдину тактику боротьби та у відповідний момент дасть гасло до одночасного повстання всіх поневолених народів».

Також представники заходу взяли участь у мітингу-реквіемі з нагоди Дня Гідності та Свободи біля Дошки пам'яті героям Небесної сотні та героям, загиблим у російсько-українській війні.

Лекція про національно-визвольні змагання 1917–1921 рр. у ЗОШ І–ІІІ ст. №132

30 листопада 2018 р. в актовій залі ЗОШ І–ІІІ ст. № 132 на виконання Указу Президента України від 22 січня 2016 р. № 17 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917–1921 рр.» з метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України, творців національної державності та військової звитяги захисників рідної землі, на запрошення заступника директора з виховної роботи Оксани Орестівни Кузів та вчителя історії Ольги Ярославівни Видаш науковий співробітник відділу історичних студій Науководослідного інституту українознавства Сергій Губський для учнів 10–11 класів цієї школи провів змістовну лекцію, присвячену основним етапам національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. та здобуткам і прорахункам на шляху реалізації завдань української революції. С. Губський акцентував увагу на тому, що в цей час український народ уперше в ХХ ст. створив власну суверенну національну державу з усіма належними атрибутами: територією, кордонами, державними символами, органами влади, військом, грошовою одиницею, державною мовою. Створенням та розбудовою Української Народної Республіки,

Української Держави та Західно-Української Народної Республіки українці довели здатність і спроможність національного державотворення. Доповідач звернув увагу, що вперше після століть бездержавності 22 січня 1919 р. у Києві на Софійській площі відбулося об'єднання (Акт злуки) в одну соборну державі двох українських державних утворень – УНР і ЗУНР, а незадовго до цього 1 грудня 1918 р. у Фастові було укладено «передвступний договір» між Директорією УНР і РДС ЗУНР про наступну Злуку обох республік в одну велику державу. Сторіччя цих подій ми відзначаємо в наш час.

Досвід боротьби за самостійну соборну Україну на поч. ХХ ст. відіграв вагомий роль у подальшій визвольній боротьбі українського народу. Здобутки Української революції 1917–1921 рр. та причини її поразки мають стати важливим історичним уроком для суспільно-економічної розбудови та збройного захисту від російської агресії сучасної України.

О. Кузів від імені адміністрації та учнів школи висловила вдячність С. Губському за цікаву й змістовну лекцію та побажала подальших успіхів у важливій та почесній справі дослідження української історії.

У Києві відбувся четвертий Форум українських патріотичних справ «МИ – УКРАЇНЦІ!»

Науково-дослідний інститут українознавства виступив співорганізатором Форуму разом з Міністерством освіти і науки України, Українським інститутом національної пам'яті, Українським державним центром національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, Міжнародною благодійною установою «Центр національного відродження».

30 листопада – 1 грудня 2018 року понад 150 представників з усієї України стали учасниками Форуму українських патріотичних справ «МИ – УКРАЇНЦІ!», які зібралися в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді МОН України. Сюди з'їхалися представники управлінь і відділів освіти, обласних центрів позашкільної освіти та роботи з обдарованою молоддю, центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді, інститутів післядипломної педагогічної освіти, вчителі історії, «Захисту України» та ін.

Завідувач відділу освітніх технологій та популяризації українознавства Науково-дослідного інституту українознавства Тетяна Бойко повідомила, що це зібрання одностороннє, життєве кредо яких – виховання учнівської молоді. Було озвучено проблематику краєзнавчих робіт учнів на конкурсі українознавства. Також вона разом із науковим співробітником Інституту українознавства Андрієм Іванцем репрезентували фільм

про кримчанку Харитину Пекарчук – жінку-воїна доби Української Народної Республіки. Його створили у співпраці з Таврійською гуманітарною платформою.

На Форумі йшлося про значення постатей Української революції 1917–1921 рр. для національно-патріотичного виховання молоді. Андрій Іванець поділився досвідом організації заходів на тему кардинальних подій сторічної давнини і продемонстрував арт-плакати «Військова еліта Української революції 1917–1921 рр.», створені Українським інститутом національної пам'яті та Експертним корпусом.

Учасники зійшлися на думці, що IV Форум патріотичних справ України увійде в історію співпраці молодіжних організацій та Міністерства освіти і науки України. Адже загальнонаціональні мережі молодіжних організацій України, які загартував Майдан, та Асоціація молодіжних центрів України взяли за створення молодіжного центру громадянської освіти на базі Українського Державного центру національно-патріотичного виховання.